

ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА МОВНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Викладач – Шульжук Н. В., канд. філол. наук, доцент кафедри стилістики та культури української мови.

Курс – 2, семестр – 3.

Кількість кредитів – 3.

Анотація дисципліни

Навчальна дисципліна «Теорія та практика мовної комунікації» належить до вибіркового циклу освітньо-професійної програми «Українська мова та література» спеціальності 035 Філологія. Проте вона безпосередньо пов'язана із формуванням таких фахових компетентностей, як володіння експресивними, емоційними, логічними засобами мови, здатність цілеспрямовано застосовувати їх для досягнення запланованого прагматичного результату, а також здатність інтегрувати знання з інших, суміжних із філологією, галузей гуманітарних знань та застосовувати системний підхід для розв'язання науково-дослідницьких завдань.

Мета дисципліни – визначити дослідницьке поле теорії і практики мовної комунікації у контексті традиційних академічних дисциплін лінгвістичного циклу та новітніх галузей знань на стику з лінгвістикою.

Завдання дисципліни:

- схарактеризувати методологічні засади сучасного мовознавства: пізнавальні настанови, принципи і процедури дослідницької діяльності;
- визначити основні наукові парадигми сучасного мовознавства;
- схарактеризувати терміносистему, що уможливорює опис проблематики теорії і практики мовної комунікації та її зв'язок з традиційними мовознавчими дисциплінами;
- сприяти формуванню високого рівня комунікативної діяльності магістрантів в особистісній та професійній сферах;
- схарактеризувати ефективні комунікативні стратегії і тактики, спрямовані на досягнення запланованого прагматичного результату;
- визначити шляхи впровадження отриманих знань у практику викладання української мови на комунікативно-прагматичних засадах.

Перевагами дисципліни є те, що у процесі її засвоєння у студентів формуються такі компетентності:

загальні:

ЗК 9. Здатність до застосування сучасних інформаційних і комунікаційних технологій у науково-педагогічній професійній діяльності; здатність до пошуку, критичного опрацювання інформації з різних джерел для розв'язання конкретних практичних завдань фахового спрямування.

ЗК 10. Здатність до адаптації та вироблення доцільних поведінково-комунікативних стратегій у новій ситуації.

ЗК 14. Здатність усвідомлювати українську філологію як органічний складник світового культурологічного простору, здатність осмислювати конкретні культурні явища в глобальному контексті.

фахові:

ФК 1. Здатність до здобуття фундаментальних знань із філології, засвоєння основних наукових концепцій історії становлення й розвитку наукових знань, критичного осмислення історичних надбань та новітніх досягнень філологічної науки; усвідомлення актуальних теоретичних і практичних проблем сучасної філології.

ФК 6. Здатність професійно застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації.

ФК 7. Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією обраної галузі філологічних досліджень.

ФК 10. Володіння експресивними, емоційними, логічними засобами мови, здатність цілеспрямовано застосовувати їх для досягнення запланованого прагматичного результату.

ФК 12. Здатність розробляти та реалізовувати актуальні з погляду сучасної філології науково-практичні проекти, які дають можливість переосмислювати наявні чи створювати нові філологічні знання; здатність інтегрувати знання з інших, суміжних із філологією, галузей гуманітарних знань, застосовувати системний підхід для розв'язання науково-дослідницьких завдань; здатність аргументувати вибір об'єкта, предмета, методів дослідження.

ФК 13. Здатність застосовувати новітні методики й технології для забезпечення високої якості навчання, діагностувати й критично оцінювати результати досягнень з української мови та літератури, планувати й ефективно реалізовувати різні форми організації освітнього процесу у вищій школі під час асистентської практики; здатність формувати й розвивати на матеріалі української мови та літератури інтелектуальну, емоційну, морально-етичну складові особистості студента.

Згідно з освітньо-професійною програмою після вивчення дисципліни здобувачі мають демонструвати такі **програмні результати навчання**:

ПРН 5. Здатність оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми й аргументовано пропонувати ефективні шляхи їх вирішення. Здатність застосовувати профільні знання з української мови, літератури та іноземної мови, здійснювати науково-методичну діяльність; застосовувати базові знання з педагогіки і психології, методики викладання фахових дисциплін.

ПРН 6. Здатність осмислювати проблеми в навчанні та/або професійній діяльності з урахуванням інтердисциплінарних зв'язків.

ПРН 7. Здатність застосовувати знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації.

ПРН 9. Здатність логічно й аргументовано характеризувати проблематику сучасних напрямів розвитку лінгвістики, доцільно оперувати основними лінгвістичними поняттями; визначати мету, завдання, принципи вивчення мовних фактів і явищ у межах обраної проблематики досліджень; екстраполювати теоретичні й практичні надбання світової лінгвістичної думки на проблеми української лінгвістики.

ПРН 10. Здатність глибоко характеризувати теоретичні та практичні аспекти конкретної філологічної галузі.

ПРН 12. Здатність здійснювати науковий аналіз мовного й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних.

ПРН 17. Здатність застосовувати системний підхід під час проведення досліджень із філології; аналізувати й критично оцінювати інформацію з різних джерел.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- основні наукові парадигми сучасного мовознавства;
- предмет, завдання, напрями досліджень нових наукових галузей, що сформувалися на стикові з мовознавством (психолінгвістика, комунікативна лінгвістика, когнітивна лінгвістика, лінгвокультурологія, зіставна лінгвокультурологія, лінгвоконцептологія, етнолінгвістика, соціолінгвістика, лінгвістика тексту та ін.);
- предмет, об'єкт, ключові поняття і головні завдання теорії і практики мовної комунікації;
- психолінгвістичні теорії породження та сприймання мовлення;
- типи комунікативної взаємодії;
- елементи мовленнєвого етикету в аспекті етнопсихолінгвістики;
- складники комунікативного акту;

- розділи прагматики дискурсу (мікропрагматика, макропрагматика, мегапрагматика, прагматика комунікативних девіацій);
- концептуальні засади комунікативної й когнітивної методики як бази комунікативно-прагматичної основи навчання української мови;
- ефективні комунікативні стратегії і тактики;
- основні вміння й навички, які формуються у суб'єкта навчання на комунікативно-прагматичній основі.

вміти:

- демонструвати зв'язок теорії і практики мовної комунікації з традиційно виділюваними дисциплінами академічного лінгвістичного циклу та новітніми галузями знань на стику з мовознавством;
- використовувати досягнення психолінгвістики у процесі навчання мови;
- вибудовувати екологічну комунікацію;
- адекватно використовувати контекстність культури з метою формування ефективного професійного спілкування;
- використовувати дослідницьке поле лінгвопрагматики з метою уникнення комунікативних девіацій;
- успішно застосовувати прагматичний компонент у процесі навчання мови;
- застосовувати ефективні комунікативні стратегії і тактики з метою досягнення запланованого прагматичного результату;
- укладати систему вправ і завдань на комунікативно-прагматичній основі.

E-mail кафедри: kstilukrmov.rshu@ukr.net

E-mail викладача: n_shulzhuk@i.ua

Очні консультації: шовівторка з 15.30 до 17.30 (2 академічні години).

Онлайн- консультації: щосереда з 16.00 до 18.00.